

Autor: Karel Veliký

Dokončení filmové trilogie

Předloni byl zfilmován jiný De Cataldův román – *Suburra* (Předměstí). Také v něm se vyskytuje figura „mystického válečníka“, i když v rysech obroušených a silně poznamenaných časem. Je jím prošedivělý, obrýlený muž s příznačnou přezdívkou Samuraj. Děj se odehrává v Římě na podzim roku 2011, těsně před Berlusconiho rezignací, a ukazuje těsné propojení politiků, ba i církevních hodnostářů s organizovaným zločinem. Věčné město je zobrazeno jako jedna velká stoka, proti jejímuž rozlévání (vody!) se i papežovy modlitby jeví bezmocné. V jedné z úvodních scén přichází Samuraje do jeho neóny ozářeného „hlavního stanu“, nočního podniku Dubai caffè, navštívit někdejší soupeř a „bratr ve zbrani“ řečený Šváb (Bacarozzo), který si právě odpykal dvacet let vězení za společné loupeže. Poté, co se oba

muži obejmou a zasednou ke stolku, dojde k dialogu, který divákovi nastiňuje Samurajovu výchozí pozici.

Šváb: Město se úplně změnilo. Ten provoz, nové stavby. I tenhle podnik, co je to? Co tu bylo předtím?

Samuraj: Nebylo tu nic.

Šváb: A co ty? Ty ses změnil? Nebo jsi pořád ten „samuraj“, válečník ve službě Ideje?

Samuraj (s patřičným gestem) konstatuje: Ideu nosím stále ve svém srdci. A to stačí...

Navrátilce se ovšem dopustí neomluvitelné chyby. V existenční tísní se bývalého spolubojovníka pokusí neobratně vydírat. Výsledkem je, že mu nezbývá než provést moderní, jednoduchý způsob „harakiri“.

Samuraj následně v celém filmu jedná jen jako boss podsvětí důsledně a tvrdě sledující naprosto světský cíl. Vyjma závěrečné kýčovitě (poněvadž notně obehnané) scény, předvádějící, jak „i chladný a nebezpečný gangster může být „starostlivým synem“, se o něm dozvíme už jen to, že podobně jako Černej-Nero pochází ze zámožného prostředí (snad dozvuk letité marxistické teorie o „fašismu jakožto posledním stádiu kapitálu“? De Cataldovo „vyznání“ a působení to rozhodně nevylučuje) a že býval obávaným vůdcem maglianských. Možné předlohy této postavy už nejsou tak čitelné: opět je v ní kus Zorziho a z Nera-Carminatiho, a jistě i z Franca Giuseppucciho, skutečného šéfa „Banda della Magliana“ zvaného Il Negro, který, ač jinak veskrze apolitický, prý velice obdivoval Mussoliniho a jiné velké muže, od císaře Augusta po říšského kancléře Hitlera. Šváb zase jaksi upomene na nešťastného Elia Di Scalu alias Kapplerina. Třetí postava, kterou tu v dané souvislosti nelze opomenout, je korumpovaný, zhýralý a zbabělý poslanec Favno, jehož keltský křížek na řetízku okolo krku, jakož i známost ze Samurajem z mladických let – ze společné militanza – mají zřejmě naznačit, že patří ke konzervativně-pravicové Národní alianci, 1] jejíž leader Gianfranco Fini s náležitě „černou“ minulostí (ve *Fronte della Gioventù* a *Movimento Sociale Italiano – Destra Nazionale*) byl v letech 2008 až 2013 italským premiérem. Zdá se ale, že stín ubohého Favina má ukázat především na bývalého starostu Říma Gianni Alemanna, který je ze stejné strany jako Fini a do „vrcholné politiky“ přišel z prostředí a zázemí ještě radikálnějšího.

Na rozdíl od kolísavého a měkkého všedního poslance lze i pro Samuraje v Evolově *Jezdit na tygru* najít řádky jistého ospravedlnění na způsob „je lépe být zločincem než buržujem“. Na str. 201 se kupř. píše: „...vzhledem k tomu, že důležité je jednání samo o sobě a jeho neosobní dokonalost, nemůže mít politická činnost pro toho, kdo si ji přeje vykonávat, větší

hodnotu a být zdrojem větší cti než se ve stejném duchu zabývat libovolnými zcela odlišnými činnostmi, např. nějakou absurdní kolonizační výpravou, spekulacemi na burze nebo dokonce, abychom dali této myšlence drasticky vyniknout, třeba pašováním zbraní či obchodem s bílým masem.“ Přidáme-li na váhu, že tradičním ideálem mravní krásy není svědomí – připomeňme si, že odvolávat se na „hlas svědomí“ ještě v pozdním středověku zavánělo herezí 2] – , nýbrž Věrnost (knížeti, stavu, Bohu, rodu stejně jako vůdci a... Ideji), zpodobení „mystického válečníka“ se rázem projasní.

Poznámky

1] Nelze si nevzpomenout na Fredovu odpověď z rozhovoru s Giovannou Fagionatovou pro deník *Lettera43* z ledna 2015, který Délský potápěč později uveřejnil v českém překladu:

Mluvil jste o italském rétorickém a bigotním neofašismu. Kdo jsou jeho představitelé?

Ti, kteří udělali kariéru prostituováním ideje. Ti, kteří se o takovou kariéru pokoušeli. Ti, kteří se obohacovali, ti, kdo brblali zlostí, aniž pohnuli prstem anebo kdy otevřeli peněženku pro příspěvek, ti, co politiku užívali k lichocení svému egu nebo aby balili holky, ti „odvaha je, ale strach mi brání“, suma sumárum všichni ti „rozumní“.

2] Jev výčitek svědomí je obvykle vázán na situaci, v níž se nalézá bytost, jež je sama v sobě rozdělena a rozporná. Toho příkladem jsou Dostojevského postavy jako Raskolnikov nebo Stavrogin: v bodě, kde se svěřili pouze své holé vůli a snažili se ji sami sobě prokázat absolutním činem, se hroutí. Hroutí se právě proto, že jsou rozdvojenými bytostmi, protože podlehli iluzi o své skutečné přirozenosti a síle. Jejich svoboda se obrací proti nim a ničí je, zklamou právě v okamžiku, kdy by se měli prosadit a potvrdit. V hloubce svého nitra nenacházejí nic, co by jim poskytlo oporu... (*Jezdit na tygru*, str. 76). Nero či Samuraj jsou zjevně celistvější, více z jednoho kusu.